

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 3. marts 1999

om den støtte, Italien har ydet virksomheder, der har lidt skade ved Sirap SpA's konkurs

(meddelt under nummer K(1999) 584)

(Kun den italienske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(1999/678/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser at have opfordret alle interesserede til at fremsætte deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Ved meddelelse af 9. marts 1995 anmeldte de italienske myndigheder i overensstemmelse med traktatens artikel 93, stk. 3, nogle foranstaltninger til fordel for virksomheder, der havde lidt skade ved Sirap's konkurs, et offentligretligt selskab, der varetog den økonomiske udvikling i regionens område.

Anmeldelsen var ufuldstændig, eftersom de italienske myndigheder bebudede, at de snarest muligt ville sende Kommissionen en fortegnelse over og en beskrivelse af støtteforanstaltningerne til fordel for virksomhederne. Ved bekræftelsen af modtagelsen af meddelelsen underrettede Kommissionens tjenestegrene de italienske myndigheder om, at den frist på to måneder, Kommissionen har til at udtale sig om støtten, ville begynde at løbe, så snart de lovede oplysninger var kommet.

På trods af flere breve fra Kommissionen gav de italienske myndigheder ikke de oplysninger, der var anmodet om. I en sidste rykkerskrivelse af 20. november 1995 meddelte

Kommissionen, at hvis der ikke kom et svar senest ti arbejdsdage efter, ville støtten blive slettet af registret over anmeldte støttesager og opført i registret over uanmeldte støttesager, eftersom regionen Siciliens lovforslag nr. 835 omhandlede en første støtteudlodning i 1995. Da der ikke kom noget svar, blev støtten opført i registret over uanmeldte støtteforanstaltninger som sag NN 196/95.

Ved meddelelse af 15. maj 1996 og 3. juni 1996 meddelte de italienske myndigheder, at lovforslaget var blevet ophøjet til lov den 24. marts 1996, samtidig med at de fremsendte nogle af de oplysninger, der var anmodet om.

Ved beslutning af 3. juli 1996 besluttede Kommissionen at indlede proceduren efter traktatens artikel 93, stk. 2, over for støtteforanstaltningerne. De italienske myndigheder blev underrettet om procedurens iværksættelse ved brev af 17. juli 1996. Efter offentliggørelsen af brevets ordlyd i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (1) kom der en reaktion fra en interesseret part, som er advokat for en af Sirap SpA's, aktionærer. Hans bemærkninger blev videregivet til de italienske myndigheder den 14. marts 1997. På trods af flere breve meddelte de italienske myndigheder først den 5. maj 1997 og den 22. september 1997 Kommissionen deres synspunkt.

Endelig underrettede de italienske myndigheder den 8. oktober 1997 Kommissionen om en ny støtteordning vedrørende generhvervelse og indretning af områder, der skulle have været udviklet af Sirap SpA. Denne sag undersøges særskilt af Kommissionen. Eftersom den nye foranstaltning også vedrører finansiel støtte til fordel for selskaber og/eller personer, der har arbejdet for Sirap SpA's regning, spurgte Kommissionen de italienske myndigheder om, hvilken forbindelse der er mellem den nye foranstaltning og den, der er genstand for nærværende procedure. De italienske myndigheders svar indgik den 15. januar 1998.

II

Kommissionens grunde til at indlede proceduren er i korthed følgende:

(1) EFT C 359 af 28.11.1996, s. 3.

Den indførte ordning bemyndiger Sirap SpA's leverandører og fordringshavere eller de virksomheder, der har udført arbejde for Siraps regning, til at anmode kreditinstitutter om finansiering på op til de beløb, der svarer til deres fordringer i selskabet, dog højst 700 mio. ITL.

Finansieringerne løber over fem år og skal efter et års rente- og afdragsfrihed tilbagebetales med en rente på 4 %, medens forskellen i forhold til referencesatsen i de pågældende erhvervsgrøner betales af regionen. Finansieringerne garanteres ved overdragelse med regres af fordringerne over for Sirap SpA til fordel for bankerne og ved sikkerhedsstillelse fra regionens side.

Sikkerhedsstillelsen fra regionen Sicilien må betragtes som støtte til ovennævnte virksomheder, fordi disse sandsynligvis ikke uden denne ville have opnået nævnte finansieringer. Eftersom Sirap SpA er erklæret konkurs, er det nemlig tvivlsomt, om fordringerne kan berigtiges fuldt ud og således inddrives af bankerne.

Ifølge Kommissionen måtte støtteelementet i sikkerhedsstillelsen derfor betragtes som svarende til det garanterede beløb. Den var derimod ikke i stand til at sætte tal på støtteelementet i finansieringerne, eftersom de referencesatser, der anvendes i de enkelte erhvervsgrøner, ikke var kendte. Ud fra den referencesats, der anvendes ved beregning af regionalstøtten, nåede Kommissionen dog frem til en støtteintensitet på 20 % brutto.

De italienske myndigheder var blevet opfordret til at fremsende yderligere oplysninger, idet de tilvejebragte oplysninger ikke gjorde det muligt at anvende nogen af de i traktatens artikel 92, stk. 3, og i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, fastsatte undtagelsesbestemmelser på de pågældende støtteforanstaltninger.

III

Som led i proceduren har de italienske myndigheder kun sendt Kommissionen en fortegnelse over de fordringer, som de selskaber, der havde udført arbejde for Sirap SpA's regning, har gjort gældende.

Endvidere har de italienske myndigheder understreget, at fordringernes størrelse langt overgår det beløb, der i den regionale lov er sat som overgrænse. Desuden har de fremhævet, at regionens sikkerhedsstillelse var indrømmet til fordel for virksomheder, der var fordringshavere i Sirap SpA, og ikke til fordel for Sirap under afvikling. Denne omstændighed er ifølge de italienske myndigheder tilstrækkelig til, at Kommissionens påstand om, at den regionale sikkerhedsstillelse skulle udgøre en nettosubventionsækvivalent svarende til den garanterede finansiering i forbindelse med Sirap SpA's konkurs, kan anfægtes.

I det seneste brev, der indgik den 15. januar 1998, forklarede de regionale myndigheder, at de pågældende bestemmelser udgør en direkte støtte til de fordringshavere i virksomheden, der har udført arbejde for Sirap SpA's regning. Disse virksomheder har, eftersom de ikke har kunnet få berigtiget deres fordringer som følge af Sirap SpA's konkurs, på deres side ikke været i stand til at fyldestgøre deres egne fordringshavere.

I betragtning af støtteforanstaltningernes forsinkede gennemførelse er størstedelen af de virksomheder, der har udført arbejde for Sirap SpA's regning, blevet erklæret konkurs, fordi de er blevet insolvente efter Siraps betalingsstandsning. Fordringshavere i disse virksomheder må på deres side afvente afviklingen af deres skyldneres virksomheder, for at de kan inddrive deres fordringer.

Endelig har de italienske myndigheder ikke fremsat bemærkninger til den eneste reaktion fra tredjemand, der er nået frem til Kommissionen.

IV

Som led i proceduren har Kommissionen modtaget bemærkninger fra advokaten for en af aktionærerne i Sirap SpA, selskabet Finanziaria Meridionale SpA (herefter benævnt FIME).

FIME har ønsket at henlede Kommissionens opmærksomhed på den økonomiske skade, det har lidt som følge af Kommissionens negative beslutning fra 1994 om de forskellige støtteforanstaltninger, regionen Sicilien havde lovet over for forskellige regionale holdingselskaber (støttesag C 12/92 ref. SG 94 D/4720). I denne beslutning erklærede Kommissionen bl.a. en støtte på 4 mia. ITL til Ente Siciliano per la promozione industriale SpA's tab, for uforenelig med traktaten, og den forbød den italienske stat at yde støtten.

FIME hævder, at Kommissionen har begrundet nævnte beslutning på fejlagtige betragtninger og uden forklaringer fra regionen Sicilien. Efter dets mening skulle Kommissionen med urette have anlagt den betragtning, at Sirap var et selskab, der arbejdede med maskinteknik, medens der ifølge FIME var tale om et selskab, hvis formål var »industriell udvikling af regionen Siciliens område gennem oprettelse og etablering af virksomheder«.

Sirap SpA's virksomhed var begrænset til planlægning, udførelse og forvaltning af infrastrukturer og andre foranstaltninger til fremme af erhvervsinvesteringer i regionen. Det levede endvidere særlige tjenesteydelser i forbindelse med små og mellemstore virksomheders produktion, organisation og forvaltning.

Sirap var oprettet med kapital, der var tegnet ligeligt af FIME og ESPI. Kapitalen var fuldt ud garanteret af regionen Sicilien, der havde forpligtet sig til at dække de udgifter, selskabet havde haft i forbindelse med sin virksomhed.

FIME anlægger den betragtning, at Sirap SpA, selv om det retligt set var et aktieselskab, ikke udgjorde en normal virksomhed, fordi det handlede på regionen Siciliens vegne og for dennes regning.

Siciliens regionalregerings beslutning for 1991-1992 om ikke længere at garantere for hele kapitalen samt Kommissionens negative beslutning fra 1994 skulle have ført til nedlæggelse af Sirap SpA. FIME's andel i aktiekapitalen skulle derfor nu være uden økonomisk værdi. FIME anmoder derfor Kommissionen om så vidt muligt at genoverveje sin holdning til sagen eller subsidiært iværksætte foranstaltninger, der indebærer en bedre opfyldelse af regionen Siciliens støtteforpligtelser for årene 1991 og 1992, således at hele Sirap SpA's kapital garanteres.

V

De anmeldte foranstaltninger udgør støtte til Sirap SpA's leverandører eller for de virksomheder, som har udført arbejde for selskabets regning, samt for fordringshaverne. Foranstaltningerne udgør nemlig et forsøg på at begrænse de skader, Sirap SpA's konkurs har voldt på disse personer og/eller selskaber. I praksis er der tale om en overgangsforanstaltning, der skal hindre, at modtagerne bliver insolvente som følge af forsinket eller umulig inddrivelse af de beløb, der skyldes af Sirap SpA eller af de selskaber, der har udført arbejde for Sirap SpA's regning.

Den pågældende støtteforanstaltning tager altså sigte på at mildne de normale følger af konkursproceduren over for Sirap SpA, hvor fordringshavere og leverandører må vente på, at afviklingen afsluttes, før de kan inddrive deres fordringer helt eller delvis. Indtil da kan disse selskaber på deres side ikke fyldestgøre deres egne fordringshavere, hvilket indebærer fare for, at der opstår en kæde af insolvenser. Som følge af den forsinkede gennemførelse af foranstaltningerne er ifølge de italienske myndigheder de fleste af de virksomheder, der har udført arbejde for Sirap SpA's regning, således gået konkurs, fordi er blevet insolvente som følge af Sirap SpA's betalingsstandsning.

I lyset af de fremsendte oplysninger må anlægges den betragtning, at der er tale om driftsstøtte, der skal sikre de modtagne virksomheders overlevelse, idet den gør det muligt for dem at klare deres finansielle byrder i forbindelse med deres normale virke. Endvidere har de italienske myndigheder aldrig hævdet, at de pågældende støtteforanstaltninger udgør regional støtte til investering eller støtte til redning eller omstrukturering af kriseramte virksomheder.

I den forbindelse skal det bemærkes, at selv om talrige modtagere er gået konkurs, har de italienske myndigheder aldrig som led i nærværende procedure anmodet om anvendelse af Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder⁽¹⁾. De italienske myndigheder har heller ikke fremsendt oplysninger, hvorved det kan sluttes, at nævnte bestemmelser var overholdt, f.eks. ved at fremsende omstruktureringsplaner, der tager sigte på genoprettelse af virksomhedens lønsomhed på længere sigt.

De direkte modtagere af støtten henhører under forskellige erhvervsgrøner, således som det bekræftes af den foranstaltning, nærværende procedure omfatter. Rentegodtgørelsen ydes nemlig i forhold til de referencesatser, der anvendes i de forskellige erhvervsgrøner. Kommissionen er ikke i besiddelse af nogen oplysninger om, hvilke erhvervsgrøner de støttemodtagende selskaber tilhører. Den kan dog på grundlag af oplysningerne fra de italienske myndigheder slutte, at Sirap SpA's fordringshavere er virksomheder i sektoren for offentlige anlægsarbejder.

Det skal endvidere bemærkes, at ifølge de oplysninger, Kommissionen har modtaget om statsstøtteforanstaltningerne N 693/97 med hensyn til generhvervelse af områder, der skulle have været udstyret med henblik på håndværksvirksomhed af

Sirap SpA, optræder der blandt nævnte selskabs fordringshavere også liberale erhvervsudøvere, arkitekter og ingeniører, der har taget sig af planlægning og ledelse af arbejdet.

Støtten til fordel for Sirap SpA's fordringshavere er altså af sektormæssig art, fordi den er begrænset til en eller flere sektorer. Der foreligger derimod ingen oplysninger om leverandørerne til eller fordringshaverne i de virksomheder, der har udført arbejde for Sirap SpA's regning.

VI

Når der er tale om offentlig støtte, må det undersøges, om den påvirker samhandelen i EF, og om den fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen.

Ifølge »Panorama of EU industry 97«⁽²⁾ er byggesektoren af natur en lokal eller regional virksomhedsform, der for det meste udøves af virksomheder i et område, der ikke ligger langt fra deres lokale geografiske etableringssted. Grænseoverskridende virksomhed udøves almindeligvis ikke i form af udførsel af goder, men i form af udførsel af kapital eller tjenesteydelser gennem internationale fusioner, erhvervelser og fælles foretagender.

Det er imidlertid en kendsgerning, at medens mindre virksomheder er tilbøjelige til ikke at fjerne sig ret meget fra deres oprindelsessted, gør større virksomheder det.

I det foreliggende tilfælde synes den geografiske afstand ikke at have udgjort en bremse. Virksomhedsformens lokale præg er altså delvis udvisket, eftersom der blandt de virksomheder, der har deltaget i arbejdet for Sirap SpA's regning, optræder italienske selskaber, der er etableret ret langt borte fra Sicilien, bl.a. i Bologna og Udine. De har deltaget i arbejdet gennem midlertidige konsortier, der også bestod af virksomheder med hjemsted på Sicilien. Disse virksomheders interesse for sagen forklares ifølge dem selv af støtteforanstaltningernes offentlige præg og de dertil knyttede finansieringer samt den fuldstændige risikofrihed med hensyn til Sirap SpA's solvens.

Det, at nogle virksomheder er kommet langvejsfra på grund af nævnte risikofrihed, bevirker, at det ikke kan udelukkes, at udenlandske foretagender ville have været interesserede i at deltage i arbejdet, og at det pågældende marked er af betydning for samhandelen i EF. De italienske myndigheder har i øvrigt ikke fremsendt oplysninger, der kan påvise, at nævnte samhandel ikke finder sted.

For så vidt angår planlægningen af arbejdet, fremgår det af Panorama of EU industry 97, at arkitekter, selv om der endnu ikke findes tilstrækkelige økonomiske observationsorganer, der kan give en tilfredsstillende oversigt over arkitekternes uhyre store og forskelligartede virkefelt, udfører ydelser i andre medlemsstater. For ingeniørydelser i EF angiver nævnte Panorama, at bortset fra i Italien og Det Forenede Kongerige, hvor procenterne er højere, gennemføres gennemsnitlig 25 % af disse ydelsers årsomsætning ved hjælp af kontrakter uden for hjemlandet.

(1) EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12.

(2) Udgivet af Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer.

Det kan derfor ikke udelukkes — og de italienske myndigheder har ikke som led i proceduren hævdet det modsatte — at en støttefordel for den slags modtagere ikke kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

Den pågældende foranstaltning gør det muligt for modtagerne delvis at unddrage sig følgerne af, at initiativtageren til arbejdet gik konkurs. Virksomhederne befinder sig altså i en situation, der på kunstig vis er gunstigere end andre lignende virksomheders, der arbejder i Italien og i andre medlemsstater, og som ikke kan regne med offentlig støtte i lignende situationer. Det må derfor konkluderes, at støtten fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen.

Da foranstaltningen opfylder betingelserne i traktatens artikel 92, stk. 1, udgør den statsstøtte som omhandlet heri. Tilbage står at vurdere, om den er lovlig og forenelig med traktaten.

VII

For så vidt angår støttens lovlighed skal de forskellige retsakter tidsfølge bringes i erindring. De italienske myndigheder meddelte den 24. marts 1996 Kommissionen, at det anmeldte lovforslag var blevet godkendt af regionen Sicilien, men at retsakten var blevet anfægtet af statens kommissær. Loven blev således vedtaget den 22. marts 1997 (lov nr. 8/97) og offentliggjort i regionen Siciliens lovtidende den 29. marts 1997. Denne anden udgave af retsakten afviger fra den første ved, at en af artiklerne vedrørende regionens beskæftigelse af personale fra ITALTER, der ikke vedkommer de foranstaltninger, der er omfattet af nærværende procedure, er udeladt (i denne anden udgave er den pågældende artikel »udeladt ifølge forfatningsdomstolens kendelse nr. 60 26. februar-4. marts 1997«).

På baggrund af ovenstående indskrev Kommissionen den anmeldte foranstaltning i registret over uanmeldt støtte. Selv om de italienske myndigheder senere underrettede Kommissionen om lovens godkendelse og derefter om dens vedtagelse et år senere, har de aldrig anfægtet foranstaltningens registrering som uanmeldt støtte.

På trods af udtrykkelig forespørgsel herom ved procedurens iværksættelse har de italienske myndigheder endvidere aldrig bekræftet, at iværksættelsen af foranstaltningerne var udsat, indtil Kommissionen havde taget stilling. Det kan højst udledes af den seneste brevveksling vedrørende støttesag 693/97, at den forsinkede gennemførelse af regional lov nr. 8 (97) havde medført, at lovens øjemed forspildtes.

Dette er dog ikke tilstrækkeligt til fuldstændig at udelukke, at de foranstaltninger, nærværende procedure omfatter, blev gennemført, inden Kommissionen har udtalt sig om dem, i hvilket tilfælde de er ulovlige.

VIII

For så vidt angår spørgsmålet, om støtten er forenelig med fællesmarkedet, skal det erindres, at hele Siciliens område er berettiget til støtte, der skal fremme den regionale udvikling som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 3, litra a).

Den pågældende offentlige støtteforanstaltning kan ikke betragtes som investeringsstøtte, da den ikke tager sigte på at fremme gennemførelsen af en erhvervmæssig investering.

Nævnte støtteforanstaltning må derfor betragtes som en driftsstøtte.

I Kommissionens meddelelse vedrørende metoden for anvendelse af artikel 92, stk. 3, litra a) og c), på regionalstøtte⁽¹⁾, gives der mulighed for at yde driftsstøtte på følgende betingelser:

- 1) Støtten skal være tidsbegrænset og sigte på at overvinde strukturgivne handicap for virksomheder i regioner omfattet af artikel 92, stk. 3, litra a)
- 2) støtten skal sigte på at fremme en varig og afbalanceret udvikling af erhvervsvirksomhed og må ikke føre til nogen sektormæssig overkapacitet på fællesskabsplan, således at det deraf følgende sektormæssige problem for Fællesskabet bliver alvorligere end det oprindelige regionale problem
- 3) sådan støtte skal ydes under overholdelse af de specifikke regler vedrørende støtte til virksomheder i vanskeligheder
- 4) Kommissionen skal forelægges en årsberetning om støtteaktiviteterne i denne forbindelse, med oplysning om de samlede udgifter fordelt efter støttetype og med angivelse af de berørte sektorer
- 5) støtte til fremme af eksport til andre medlemsstater er udelukket.

For så vidt angår den første betingelse, skal det anføres, at støtten, selv om den er tidsbegrænset, ikke tager sigte på at overvinde strukturgivne handicap for virksomheder på Sicilien. For det første er mindst to af de virksomheder, der har deltaget i de midlertidige konsortier for udførelse af arbejderne, etableret uden for regionen. Støtte til disse virksomheder ville ophæve sondringen mellem områder, der er berettigede, og områder, der ikke er berettigede til støtte med regionalt sigte.

For det andet tager støtten ikke sigte på at afbøde de strukturgivne svagheder i den sicilianske økonomi, fordi dens formål er at holde liv i virksomheder, der er ofre for deres kundes konkurs, indtil afviklingsproceduren er tilendebragt. En sådan situation kan forekomme overalt i EF, og ingen af de oplysninger, de italienske myndigheder har afgivet, viser, at denne situation strukturelt set er alvorligere, blot fordi den forekommer på Sicilien.

Med hensyn til den anden betingelse skal det anføres, at hverken formålet med eller virkningen af støtten kan betragtes som egnede til at fremme en varig og afbalanceret udvikling af erhvervslivet. Der er f.eks. ikke tale om støtte til markedsføring eller til dækning af yderligere transport- eller kommunikationsudgifter, der eventuelt kan forsvares på grund af den geografiske afstand, der ville hindre virksomhederne i at deltage i EF's indre marked.

Med hensyn til den tredje betingelse forholder det sig således, at Sirap SpA's leverandører og fordringshavere eller virksomheder, der har udført arbejde for Sirap SpA's regning, på tidspunktet for selskabets afvikling sandsynligvis ikke kunne anses for at være kriseramte virksomheder. Det er dog klart, at støttens formål er at undgå, at støttemodtagerne, særlig de

⁽¹⁾ EFT C 212 af 12.8.1988, s. 2.

virksomheder, der har udført arbejde for Sirap SpA, skal blive insolvente. Dette bekræftes af de italienske myndigheder, der har erkendt, at på grund af den forsinkede gennemførelse af støtten er de fleste af de virksomheder, der har udført arbejde for Sirap SpA blevet erklæret konkurs som følge af selskabets betalingsstandsning.

I den forbindelse ville støtten snarere kunne anses for at være støtte til redning eller omstrukturering af kriseramte virksomheder. Som allerede nævnt har de italienske myndigheder imidlertid aldrig anmodet om anvendelse af fællesskabsbestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.

Men om det så også forholdt sig således, er betingelserne for godkendelse af støtten som retningsforanstaltning ikke opfyldt, eftersom lånene ikke tillægges en rente, der svarer til markedsrenten, fordi regionen påtager sig at betale en del af renterne, og eftersom lånene løber over et tidsrum, der er længere end de seks måneder, Kommissionen normalt anser for nødvendige for, at det kan fastslås, at der er tale om saneringsforanstaltninger. På samme måde er betingelserne for at godkende støtten som omstrukturingsstøtte ikke opfyldt, eftersom Kommissionen bl.a. ikke har fået forelagt en omstrukturingsplan, der kan sikre, at virksomhederne på ny bliver lønsomme på længere sigt.

De sidste to betingelser synes ikke at være vedkommende i det foreliggende tilfælde, men allerede det, at de øvrige betingelser ikke er opfyldt, er nok til at udelukke muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelsen i artikel 92, stk. 3, litra a).

Med hensyn til de øvrige undtagelsesbestemmelser finder den i artikel 92, stk. 3, litra b), ikke anvendelse, idet der ikke er tale om støtte, der kan fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den italienske økonomi.

Den i artikel 92, stk. 3, litra c), fastsatte undtagelsesbestemmelse finder derimod ikke anvendelse, eftersom Kommissionen i forbindelse med denne bestemmelse ikke tillader ydelse af driftsstøtte.

Endelig finder den i artikel 92, stk. 3, litra d), fastsatte undtagelsesbestemmelse ikke anvendelse, eftersom støtten ikke skal fremme kulturen og bevarelse af kulturarven.

IX

På tidspunktet for procedurans iværksættelse havde Kommissionen anført, at uden regionen Siciliens supplerende sikkerhedsstillelse ville støttemodtagerne sandsynligvis ikke have opnået et banklån. Den eneste garanti, virksomhederne skulle stille over for de långivende banker, var nemlig afståelse af fordringen over for Sirap SpA, som allerede var gået konkurs, og som var under afvikling. Heraf følger, at Sirap SpA's fordringshavere havde ringe muligheder for at inddrive en betydelig del af de pågældende fordringer. Derfor havde Kommissionen fastslået, at støtteelementet i garantien måtte anses for at svare til det garanterede beløb.

De italienske myndigheders anfægtelse af Kommissionens vurdering støttes ikke af argumenter, der gør det muligt at ændre vurderingen. Som tidligere nævnt er formålet med den offentlige støtteforanstaltning nemlig at afbøde de normale virkninger af Sirap SpA's afvikling og hindre, at der kommer en kæde af konkurser, fordi selskabets fordringshavere på deres side ikke kan fyldestgøre deres egne fordringshavere.

Endvidere skal det erindres, at for at opnå finansiering i en bank skal Sirap SpA's fordringshavere afstå den pågældende fordring til banken som førstegaranti. I betragtning af situationen for Sirap SpA, der er under afvikling, er det tvivlsomt, om disse fordringer har nogen reel værdi. Ifølge de oplysninger, der er modtaget som led i proceduren, skulle Sirap SpA nemlig kun have haft en rolle som mellemlid for gennemførelsen af udviklingsprojekter i regionen Sicilien. Det er derfor tvivlsomt, om selskabet var i besiddelse af tilstrækkelige indtægtskilder til at tilfredsstille fordringshaverne. Men om det så også var tilfældet — hvilket er meget usandsynligt i betragtning af Sirap SpA's virke — har de italienske myndigheder aldrig hævdet dette under proceduren. Dette er årsagen til, at regionen Sicilien har stillet sikkerhed.

Det er naturligvis ikke udelukket, at støttemodtagende sunde virksomheder ville have normal adgang til kapitalmarkedet og kunne opnå de pågældende lån. De italienske myndigheder har imidlertid aldrig påvist, at Sirap SpA's fordringshavere ville have kunnet opnå finansieringer på grundlag af førstegarantiene alene eller deres egen finansielle situation, dvs. uden regionens supplerende sikkerhedsstillelse.

Ifølge bemærkningerne fra FIME's advokater, der ikke er blevet benægtet af de italienske myndigheder, skulle Sirap SpA's solvens nemlig være snævert forbundet med regionen Siciliens bidrag til at bevare hele selskabskapitalen. Sirap SpA's vanskeligheder begyndte i øvrigt, da regionen Sicilien afslog at udbetale bidragene i 1991 og 1992, hvilket var afgørende for Sirap SpA's standsning af betalingerne til virksomhederne og for arbejdets ophør.

Endvidere hævder FIME, at dets andel af Sirap SpA's aktiekapital, der androg 2 mia. ITL, på nuværende tidspunkt må betragtes som værende værdiløs.

På baggrund af ovenstående betragtninger må det konkluderes, at de italienske myndigheder ikke har givet oplysninger, der gør det muligt at udlede, at de fordringer over for Sirap SpA, der er afstået som garanti for opnåelse af finansieringer, havde reel værdi. Derfor kan Kommissionen kun fastholde den holdning, der går ud på, at støtteelementet i sikkerhedsstillelsen anses for at være af samme størrelse som det garanterede beløb, bortset fra de tilfælde, hvor der er tale om finansielt sunde virksomheder, der ville have haft normal adgang til kapitalmarkedet (de italienske myndigheder har ikke givet oplysninger, der gør det muligt at slutte, at en sådan situation var den sædvanlige).

X

Som tidligere nævnt har Kommissionen som led i nærværende procedure modtaget bemærkninger fra en af Sirap SpA's tidligere aktionærer. I den forbindelse skal anføres følgende:

- 1) Oplysningerne om Sirap SpA's art og virke er givet til Kommissionen af de italienske myndigheder som led i den procedure, der blev indledt over for de forskellige støtteforanstaltninger, som regionen Sicilien havde lovet forskellige regionale holdingselskaber (støttesag C 12/92). I skrivelsen af 21. juli 1992 hævder de italienske myndigheder, at »Sirap er et selskab, der er oprettet ved artikel 53 i regional lov nr. 105 af 5. august 1982, og som har til opgave at udøve teknisk planlægningsvirksomhed vedrørende offentlige arbejder og/eller ydelser for offentlige myndigheders regning (regioner, kommuner osv.), og det er derfor ikke interesseret i markedsbestemt produktion«.

I den endelige beslutning i denne sag (ref. SG 94 D/4720) anlagde Kommissionen den betragtning, at Sirap SpA's virksomhed som beskrevet af de italienske myndigheder svarer til ingeniørvirksomhed. Dette svarer i øvrigt til definitionen i Panorama of EU industry 97 af denne virksomhedsform, ifølge hvilken der ved ingeniørydelser forstås intellektuelle ydelser, der udføres med henblik på bedst mulig gennemførelse af industriens investeringsprojekter i byggeri og infrastrukturer i alle et industriprojekts faser fra planlægning til gennemførelse.

Kommissionen havde anlagt den betragtning, at støtten var så stor, at den i betragtning af ingeniørselskabers almindeligvis ringe størrelse kunne bevirke, at private virksomheder, der konkurrerer med Sirap SpA, og som ikke kan regne med offentlig støtte til dækning af deres eventuelle tab, forhindres i at komme ind på markedet eller tvinges til at forlade det, såvel i Italien som i de andre medlemsstater.

- 2) De bemærkninger, der blev fremsendt til Kommissionen af FIME's advokater som led i nærværende procedure, bekræfter, at Sirap SpA's virke i hvert fald delvis bestod i ovennævnte virksomhedsformer, som hævdede af Kommissionen i beslutningen fra 1994.
- 3) Det må tages til efterretning, at hverken Sirap SpA, eller dets aktionærer eller advokater eller endelig de italienske myndigheder har anfægtet nævnte kommissionsbeslutning fra 1994 inden for de foreskrevne frister. Beslutningen er derfor endelig.
- 4) I tilknytning til foregående punkt konstaterer Kommissionen, at de italienske myndigheder ikke har udtalt sig om de bemærkninger, der er modtaget som led i nærværende procedure, selv om de blev opfordret hertil. Dette udgør en yderligere bekræftelse på, hvad der er anført i foregående punkt.

XI

På baggrund af ovenstående udgør de i regional lov, der blev godkendt den 24. marts 1996 (DDL 1182-1210), og vedtaget som regional lov nr. 8 af 22. marts 1997, fastsatte foranstaltninger til fordel for virksomheder, der har lidt skade ved Sirap SpA's afvikling, i form af sikkerhedsstillelser og rentegodtgørelser støtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1.

Eftersom de dertil hørende bevillinger blev godkendt for fem år fra 1996, er støtten ulovlig for den dels vedkommende, der ikke er omfattet af bestemmelsen i Kommissionens meddelelse om »de minimis«-støtte⁽¹⁾, hvor der fastsættes en overgrænse på 100 000 ECU over tre år, idet de italienske myndigheder ikke har bekræftet, at foranstaltninger ikke var blevet iværksat inden Kommissionens udtalelse.

Støtten er i øvrigt uforenelig med fællesmarkedet for den dels vedkommende, der ikke er omfattet af »de minimis«-bestemmelsen, eftersom den af de allerede anførte grunde (se afsnit VIII) ikke er omfattet af de i traktaten fastsatte undtagelsesbestemmelser.

Er støtten uforenelig med fællesmarkedet, skal Kommissionen i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 93, stk. 2, og Domstolens retspraksis, særlig i henhold til dom af 12. juli 1973 i sag 70/72⁽²⁾, dom af 14. februar 1987 i sag 310/85⁽³⁾ og dom af 20. september 1990 i sag C-5/89⁽⁴⁾ kræve, at medlemsstaten tilbagesøger den ulovligt ydede støtte. Derfor skal støtten for den dels vedkommende, der ikke er omfattet af »de minimis«-bestemmelsen, ophæves, og er den allerede udbetalt, skal den tilbagesøges af de italienske myndigheder.

I det foreliggende tilfælde er der tale om en sikkerhedsstillelse, hvor støtteelementet kan nå helt op på størrelsen af det garanterede lån, og dette omfatter på sin side støtteelement i form af en rentegodtgørelse, hvis intensitet anslås til 20 %, som angivet ved procedurans iværksættelse. Eftersom de italienske myndigheder ikke har angivet de referencesatser for renterne i de forskellige erhvervsgrøner, de har anvendt ved beregningen af rentegodtgørelsen, kan Kommissionen ikke undersøge, hvorvidt disse satser svarer til dem, der anvendes ved beregningen af regionalstøtte.

I tilfælde af, at de støttemodtagende virksomheders finansielle situation skulle have gjort det muligt for virksomhederne at opnå det pågældende lån på kapitalmarkedet, dvs. uden anvendelse af den offentlige sikkerhedsstillelse, vil støtteelementet kun bestå af rentegodtgørelsen. I modsat fald består støtten af det garanterede lån og rentegodtgørelsen.

I betragtning af ovenstående kan sikkerhedsstillelsen, når den i »de minimis«-bestemmelsen fastsatte overgrænse skal overholdes, kun dække et beløb på højst 83 333 ECU, fordi man ved til dette beløb at tilføje støtteelementet i rentegodtgørelsen kommer op på et samlet beløb på 100 000 ECU over et tidsrum af tre år —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

De i regionen Siciliens lov, der blev godkendt den 24. marts 1996 og siden vedtaget som regional lov nr. 8 af 22. marts 1997, fastsatte foranstaltninger til fordel for virksomheder, der har lidt skade ved Sirap SpA's afvikling, i form af sikkerhedsstillelser og rentegodtgørelse udgør støtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1.

⁽¹⁾ EFT C 68 af 6.3.1996, s. 9.

⁽²⁾ Sml. 1973, s. 813.

⁽³⁾ Sml. 1987, s. 901.

⁽⁴⁾ Sml. 1990, s. I-3437.

Støtten er ulovlig for den dels vedkommende, der overstiger den i »de minimis«-bestemmelsen fastsatte overgrænse på 100 000 ECU over tre år, hvis støtten er blevet ydet, inden Kommissionen i overensstemmelse med bestemmelserne i traktatens artikel 93, stk. 3, har fremsat sine bemærkninger hertil.

Artikel 2

For den dels vedkommende, der ikke er omfattet af »de minimis«-bestemmelsen, er den i artikel 1 omhandlede støtte desuden uforenelig med fællesmarkedet, idet ingen af de i traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, fastsatte undtagelsesbestemmelser finder anvendelse herpå.

Artikel 3

Italien skal bringe den pågældende støtteordning til ophør, for den dels vedkommende, der ikke er omfattet af »de minimis«-bestemmelsen, og træffe foranstaltninger til sikring af, at al den i artikel 1 omhandlede støtte, der måtte være uberettiget udbetalt, tilbagesøges.

Fremgår det, at den finansielle situation for den virksomhed, der har modtaget den i nærværende beslutnings artikel 1 omhandlede støtte, ville have gjort det muligt for virksomheden at få normal adgang til kapitalmarkedet uden den offentlige sikkerhedsstillelse, skal der kun ske tilbagebetaling af rentegodtgørelsen.

Fremgår det, at en støttemodtager ikke ville have kunnet opnå det pågældende lån uden den offentlige sikkerhedsstillelse, skal hele støtten tilbagebetales.

Artikel 4

Tilbagebetalingen sker i overensstemmelse med den italienske lovgivnings procedurer og bestemmelser med tillæg af renter, der løber fra datoen for støttens udbetaling til datoen for den faktiske tilbagebetaling, og som beregnes efter den reference-sats, der på datoen for støttens udbetaling anvendes ved beregning af nettosubventionsækvivalenter for regionalstøtte i Italien.

Artikel 5

Senest to måneder efter datoen for nærværende beslutnings meddelelse underretter Italien Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 6

Denne beslutning er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 3. marts 1999.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen